

צלילה חריזמן
(לשעבר רהט), רקדנית

רוח הנעורים שחיה בו

אני התגייסתי לצבא ויונתן התחיל את דרכו ככוריאוגרף עם להקת הפועל תל אביב וגם עם להקת עלומים בפתח תקווה. הוא ביקש ממני לבוא ולתת להם קצת שעורי טכניקה במחול, כדי לשפר את יכולתם. שם פגשתי לראשונה את **שוש חודורוב, יעלק'ה דרורי, גברי לוי** ועוד רבים אחרים שהצטרפו אחר כך ל"להקה המרכזית" שהוקמה על ידי ההסתדרות ושיונתן היה הכוריאוגרף שלה.

בלהקות אלה ראיתי עד כמה היה יונתן יצירתי ואחר בחשיבתו וביכולותיו לעומת כל המקובל באותם ימים. הוא הביא את התנועות הרחבות והמהירות, המעוף באוויר, הסיבובים, ההרמות מהרצפה. כוריאוגרפיות אמנותיות מיוחדות ואחרות כל כך, עם מלודיות שונות ומגוונות, בנושאים שונים ורבים.

יונתן צירף ריקודים מעדות שונות, עם הלחנים המקוריים והמציא צעדים חדשים לריקודיו, כך שלימים גם הפכו סוף-סוף לריקודי עם שכולם רוקדים. הוא גם תכנן ובצע רבות מהתלבשות הנפלאות ללהקותיו, בחן איזה צבעים נראים טוב יותר על הבמה, ובכך השפיע רבות על המחול שהתפתח בזכותו.

זו הייתה ההתחלה, וכשבכל הארץ התקבלה הוראתו של בן גוריון לשנות את השמות הגלותיים לשמות ישראלים, הפך **יונתן קלמן** להיות **יונתן כרמון** וכך ייזכר, כי תרומתו הייתה אדירה, נפלאה, ונועזת. רוח הנעורים שחיה בו כל השנים – תישאר אתנו לתמיד.

מ ישהו כתב פה כי לכל אחד מאתנו יש את היונתן שלו. זה כל כך נכון, כי כל אחד מאתנו היה פעם צעיר ובתקופה זו, אם אהב לרקוד, רצה להיות בלהקתו של **יונתן כרמון**.

יש כאלה בינינו שעדיין צעירים (כמובן לפחות ביחס אלי). אני הכרתי את יונתן בשנת 1952, דומני שאז עוד היה שמו **יונתן קלמן**. נפגשנו בבחינות ללהקה לריקודי עם שרצו להקים למען המגבית בארצות הברית, כי המדינה, שהייתה אז רק בת 3, הייתה זקוקה לתרומות מארה"ב. **תרצה הודס** היא זו שהכירה בינינו.

שנינו, יונתן ואני, צחקנו בחשאי. "עם איזה ריקודי עם בדיוק נוכל להופיע?" כי מה רקדו אז באותם ימים רחוקים ותמימים? רקדו שעות במעגלים – "הורה" (ריקוד שבא, דומני, מרומניה), רקדו צ'רקסיה ארוכה, שאבתם מים בששון... (מים מים). בזוגות רקדו קרקוביאק, פולקה, וקצת מין וואלס (אולי **אלכסנדרובה** – י.מ.) וזהו. זה היה הרפרטואר פחות או יותר, באותם ימים.

בימים ההם קמו כמה יוצרים בישראל שהחליטו להמציא ריקודי עם שיתאימו לנו, תושבי הארץ, ולרוח החלוציות. לכבוד אותה להקה שרצו להקים, לימדו את כל הנבחנים ריקוד חדש לפי המילים: "שימחו נא, שימחו נא ופרקו העול" (לא של **יונתן גבאי** המוכר לנו היום – י.מ.) ועוד כמה ריקודים שמישהו חיבר כמו ריקודה של **גורית קדמן**: "לנו הכוח לעבוד ולשמוח"... בקיצור אותה להקה לא קמה כלל כי לא היה למעשה חומר עם מה להופיע.

שנה לאחר מכן היו בחינות מכל הארץ ללהקה שרצו להקים לשלוח לפסטיבל "הנוער הדמוקרטי" שהתקיים ברומניה בשנת 1953 (כן, היה פעם דבר כזה). יונתן ורבים אחרים (וגם אני ביניהם), עברנו את הבחינות וצורפנו לאותה להקה.

במשך כמה חדשים היינו במחנה אימונים. הכוריאוגרף היה **זאב חבצלת**. הוא היה הראשון שהתחיל לצאת קצת מהמסגרת שהייתה נהוגה באותם ימים ולתת פן אמנותי. הייתה זו הופעה יפה ומרגשת ומאותן שנים נוצרה ידיות נפלאה ביני ובין יונתן ומאוחר יותר גם עם **שוקי ספקטור**.

הוא הביא את התנועות הרחבות והמהירות, המעוף באוויר, הסיבובים, ההרמות מהרצפה.